

Josep Grau-Garriga Diàleg de llum

Exposició del 28 de novembre de 2022
a l'11 de setembre de 2023

Josep Grau-Garriga. *Environnement éfimer al Centre Culturel du Marais, Paris, 1975* [detall], 1975. Família Grau-Garriga. © Família Grau-Garriga. Foto: Sílvia Poch.

Quines pràctiques artístiques van ser relegades del que podríem denominar historiografia tradicional de l'art contemporani? I, tanmateix, de quina manera han contribuït al desenvolupament de certes manifestacions artístiques i culturals, tant històricament com avui dia?

Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum és el primer d'una sèrie de projectes de recerca i exhibició impulsats pel museu entorn de pràctiques i agents amb una rellevància dins l'escena local i internacional que no sempre ha estat prou reconeguda. L'exercici que ara comencem mostra algunes d'aquestes absències, tant en la història de l'art com en la seva formulació mitjançant un dispositiu com és la col·lecció d'art, que fixa i determina les característiques que defineixen períodes, temàtiques i tendències específiques, en detriment d'altres narratives o artistes que queden fora d'aquests límits.

Una d'aquestes trajectòries correspon a la proposta de regeneració del tèxtil en l'art i en la pedagogia que va dur a terme Josep Grau-Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1929 – Angers, 2011), un artista clau en aquest mitjà en l'àmbit internacional des de la segona meitat del segle XX.

Exponent fonamental de l'Escola Catalana del Tapís, a partir dels anys seixanta Grau-Garriga va començar a reivindicar les possibilitats expressives del mitjà amb propostes que suposaven una ruptura dels límits conceptuals i espacials d'allò que, a Occident, s'entenia com un art menor. Interrogant els coneixements adquirits de pioners com Jean Lurçat, que havia introduït una renovació del tapís no vista des del gòtic, i inspirant-se en l'informalisme matèric i gestual d'artistes com Jean Dubuffet, Grau-Garriga va intuir l'ampli ventall de possibilitats del teixit per connectar físicament i emocionalment amb l'espectador. Ell mateix comentava:

«Crec que el teixit, la fibra, és un mitjà de comunicació molt important [...]. Cal tenir en compte que el teixit és l'element estrany a nosaltres que té més contacte amb el nostre cos. És la nostra segona pell. Tothom hi està familiaritzat pel tacte, per la visió. Em sembla que val la pena aprofitar-ho. Jo treballo i busco constantment solucions, tactes, materials i formes noves i provo de dir coses a través del teixit.»¹

A aquesta exploració de l'expressivitat i la materialitat del tèxtil –que, en un exercici pròxim al pop, el va portar a experimentar amb altres materials i objectes de la vida quotidiana com roba dels seus familiars, paper de diari, filferro o sacs d'arpillera– l'artista hi

¹Cadena, J. M.: «Grau Garriga, el "tapís" català». *Diario de Barcelona*, 25 de gener de 1976, p. 26.

va afegir la voluntat de projectar-ne la naturalesa tridimensional, fins al punt de conquerir la totalitat de l'espai. La necessitat d'explorar aspectes comunicatius que vinculen aquesta estètica inexorablement amb la vida el va conduir, a partir de 1970, a la realització d'*environaments*, estructures *site-specific* de caràcter immersiu, en les quals l'assaig de la transdisciplinarietat i el gran format anaven més enllà dels límits imposats a l'art tèxtil tradicional.

Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum posa el focus sobre aquest tipus de creacions efímeres i pròximes al happening que l'artista va realitzar en tota mena de llocs, des d'entorns naturals fins a espais urbans, des d'edificis històrics fins a sales d'exposicions. Eren treballs amb un rerefons íntim, una càrrega històrica i –gairebé sempre– un clar component crític respecte a la preservació mediambiental i l'ús de recursos naturals locals; la noció d'«obra d'art» hi quedava completament diluïda i donava lloc a un escenari, un «ambient» –traducció literal del terme amb què els definia– on afloraven noves formes relacionals entre el teixit, l'espai i el públic –de vegades, els seus mateixos estudiants. Fils, fibres i altres materials s'expandien pel lloc, establint diàlegs inesperats amb el mitjà o l'arquitectura que els envoltava i submergint l'espectador en una realitat que semblava transformadora i nova.

Diàleg de llum (1986-1988), l'obra que avui es pot veure al museu, és una instal·lació variable que Grau-Garriga va adaptar i va incorporar a diverses arquitectures; entre d'altres, destaca la presentació que se'n va fer el 1988 al forat de l'escala principal del Palau Robert de Barcelona, on la peça es va mostrar íntegrament per primera vegada.

Per a Grau-Garriga, la interacció que cada visitant o cada participant en el taller establia amb els seus *environaments* contribuïa a la seva significació total i canviant. A través d'aquest gest, reivindicava el poder de les capacitats crítiques singulars de cada persona i posava en relleu el fet que la suma de cadascuna d'aquestes respostes generava una creativitat més gran. Aquesta idea constituïa la base de la seva proposta pedagògica, que sovint es desenvolupava a través de tallers adreçats tant a col·lectius específics com al públic en general, en els quals l'*environnement* finalment es constituïa en una mena d'esforç i de poètica col·lectius.

EXPOSICIÓ

Coordinació

Núria Montclús

Registre

Julietta Luna

Conservació preventiva i Restauració

Àlex Castro

Alba Clavell

Montse Comas

Lluís Roqué

Morata Masdeu

Disseny expositiu

Francesc Camps

Eva Font

Núria Oliver

Laboratori fotogràfic

Copialab

Traduccions

Mireia Carulla

Antoine Leonetti

Maite Lorés

Keith Patrick

Gràfica

Palosanto

Muntatge

SIT

Il·luminació

Toni Rueda

Comunicació

Maria Fernández

Teresa Tejada

Marta Velázquez

Studio MOTU

Audiovisuals

Víctor Gonzalo

Krik Krak Productions

Serveis generals

Elena Llempén

Alberto Santos

Seguretat

Securitas Seguridad España,
S.A.

Neteja

SIRSA

Manteniment

ISS

Atenció al públic

Carme Espinosa

Magma Cultura

Un projecte d'investigació de **Núria Montclús** i **Esther Grau**, en col·laboració amb **Àlex Castro** i **Alba Clavell**.

App del MACBA

Gaudeix de les fitxes explicatives i de locucions audiodescriptives d'una selecció d'obres de l'exposició amb l'app del MACBA.

A més, hi trobaràs informació detallada sobre les exposicions i activitats, així com vídeos, curiositats i tota la informació pràctica per visitar el museu.

Parlem de...

Josep Grau-Garriga.

El territori de les emocions

Converses

Dv. 2/12 19 h

Amb **Joël Andrianomearisoa**
i **Esther Grau**

Activitat gratuïta. Inscripció prèvia i més informació a **macba.cat**.

Horaris

Dilluns, dimecres, dijous
i divendres, d'11 a 19.30 h

(del 25 de juny al 24 de
setembre, de 10 a 20 h)

Dimarts no festius, tancat

Dissabtes, de 10 a 20 h

Diumenges i festius, de 10 a 15 h

Els dissabtes, de 16 a 20 h,
accés gratuït gràcies a Uniqlo.

L'entrada del museu té validesa
durant un mes. Activa-la a
la recepció i torna-hi tantes
vegades com vulguis.

Amics del MACBA

Consulta les visites per als
Amics del MACBA a
macba.cat.

MACBA

**Museu d'Art Contemporani
de Barcelona**

Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
macba.cat

Segueix-nos

#GrauGarrigaMACBA

Fes-te Amic del MACBA
a partir de 18 € l'any.

Edifici Meier

Planta 1

